

AMC WINT PRIJS OP HET EUROPESE WONDENCONGRES IN STUTTGART

H. Vermeulen*

In Stuttgart werd afgelopen jaar het Europese Wondencongres gehouden. Dirk Ubbink (arts - epidemioloog) van het Academisch Medisch Centrum in Amsterdam reisde af om daar een presentatie te geven en een poster op te hangen.

In zijn presentatie vertelde hij over de resultaten van een substudie van de MOKUM-trial. Dit vergelijkende onderzoek van verbandmaterialen heeft als titel "Modern Of Klassiek het Ultieme Materiaal?". Hierover berichtten wij al in het WCS Nieuws van juni 2005^{1,2,3}.

De poster betrof een samenvatting van onderzoeken die gebruik maken van de best beschikbare literatuur naar de effecten van verschillende lokale behandelingsmethoden van moeilijk genezende wonden (zie centerfold). Hiervoor doorzochten Hester Vermeulen (verpleegkundig onderzoeker) en haar collega's Ubbink en Legemate (chirurg - epidemioloog) de Cochrane Library (een elektronische database met de grootste verzameling literatuuronderzoeken en vergelijkende studies). Slechts drie van de zeven literatuurstudies bevatten genoeg vergelijkend onderzoek om conclusies te trekken die in de praktijk bruikbaar zijn. Hieruit bleek dat

- 1) diabetische voetulcera sneller genezen met hydrogel dan met gaasverband,
- 2) dat compressieverbanden de genezing van beenulcera bevorderen en
- 3) dat elektromagnetische therapie niet effectief is bij de behandeling van decubitus.

Daarnaast pleitten de onderzoekers ervoor om meer goede vergelijkende patiëntenstudies te doen naar allerlei vormen van locale wondbehandeling. Dit soort studies zouden een meer wetenschappelijke onderbouwing geven voor een nog betere behandeling van patiënten met wonden. Voor deze poster kregen zij een prijs toegekend.

* H. Vermeulen, verpleegkundig onderzoeker AMC Amsterdam

1. "Een systematisch literatuuronderzoek en meta-analyse voor de vergelijking van gaasverband met andere wondbedekkende materialen voor secundair genezende chirurgische wonden" Hester Vermeulen, Dirk T. Ubbink, Astrid Goossens, Rien de Vos, Dink A. Legemate WCS, jaargang 21, nr 1 pag 3-11
2. "Kunnen chirurgen en verpleegkundigen open wonden betrouwbaar beoordelen volgens het WCS model?". Hester Vermeulen, Sanne M Schreuder, Maarten J. Lubbers, Dirk T. Ubbink WCS, jaargang 21, nr 2 pag 3-7
3. "Welke aspecten vinden artsen, verpleegkundigen en patiënten belangrijk bij de keuze voor een verbandmateriaal? Een vignetten studie." Hester Vermeulen, Dirk T. Ubbink, Femke de Zwart, Astrid Goossens, Rien de Vos, WCS, jaargang 21, nr 4 pag 3-9

WCS /S/E/R/V/I/C/E/

FUNCTIEBESCHRIJVING DECUBITUSCONSULENT

Het WCS-DN heeft een functiebeschrijving gemaakt over de functie van decubitusconsulent. Deze beschrijving is een hulpmiddel om te komen tot een functietypering voor uw eigen organisatie.

De folder kost € 2,- (exclusief verpakings- en verzendkosten).

BESTELLEN KAN VIA:

- INFO@WCS-NEDERLAND.NL
- [VIA WWW.WCS-NEDERLAND.NL](http://WWW.WCS-NEDERLAND.NL)
- BESTELKAART ACHTERIN HET WCS NIEUWS

Overzicht van het literatuuronderzoek naar de

Hester Vermeulen RN MSc, Dirk Th. Ubbink
Afdeling Chirurgie, Academisch Medisch

Achtergrond

Tegenwoordig wordt de keuze voor verbandmaterialen en lokale applicaties of technieken voor de behandeling van slecht genezende wonden vooral bepaald door traditionele opvattingen. Van oudsher zijn gaasverbanden het klassieke materiaal voor de lokale wondzorg. Een groot aantal moderne wondmaterialen wint echter terrein. Deze materialen worden door de industrie gepropageerd, wat resulteert in een enorm totaal aantal beschikbare materialen (waarschijnlijk meer dan 800) of andere technieken, zoals het plaatselijk aanbrengen van onderdruk, voor lokale wondbehandeling. Het is de vraag of deze overgang naar moderne materialen gebaseerd is op voldoende en overtuigend bewijs.

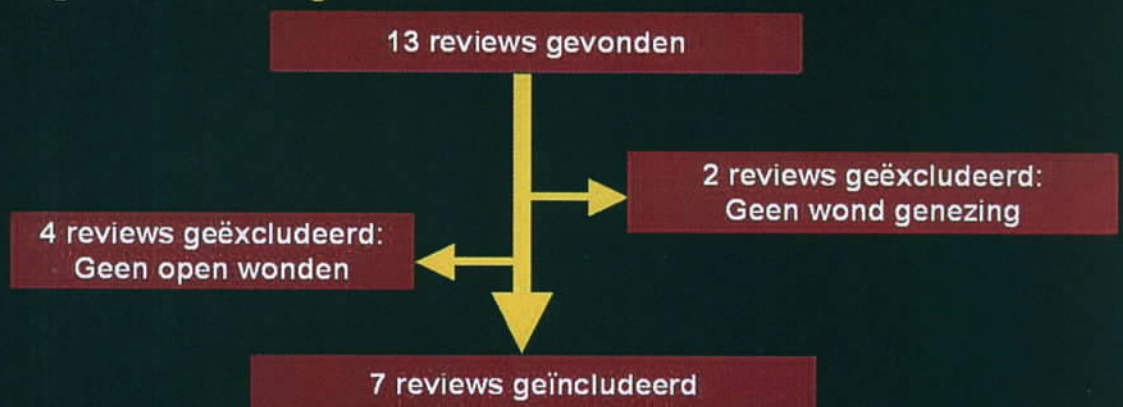
Vraagstelling

Kan bewijs van het hoogste niveau uit systematische literatuuroverzichten (reviews) het hiaat in onze kennis over locale wondbehandeling overbruggen?

Methoden

Wij zochten in de Cochrane Database of Systematic Reviews (Editie 1, 2004) naar reviews en protocollen van reviews over verbandmaterialen, lokale applicaties en andere technieken voor de lokale behandeling van wonden t.g.v. diverse oorzaken (postoperatief, trauma, decubitus, diabetes, arteriële en veneuze insufficiëntie) die wondgenezing beoordeelden. Deze reviews werden beoordeeld naar het aantal gerandomiseerde studies (RCT's) die zij omvatten en wat daaruit werd geconcludeerd over behandeling en verder onderzoek.

Figure 1: Stroomdiagram van de selectie van reviews

Resultaten

We vonden 7 reviews (zie Tabel 1). Twee reviews waren niet conclusief^{1,2}, 2 reviews waren beperkt conclusief^{5,6} en 3 reviews waren conclusief^{3,4,7}. De 3 conclusieve reviews lieten zien dat hydrogel de genezingsnelheid bevordert van diabetische voetulcera t.o.v. gaas³, compressie de genezing van ulcera bevordert t.o.v. geen compressie², en dat elektromagnetische therapie niet effectief is bij decubituswonden⁷. Alle conclusies waren beperkt door het geringe aantal en zwakke methodologie van de RCT's.

lokale behandeling van slecht genezende wonden

MD PhD, and Dink A. Legemate MD PhD
Centrum, Universiteit van Amsterdam.

UvA

Tabel 1: Resultaten van de 7 Cochrane reviews over lokale wondbehandeling

Review	Etiologie	Interventie	Aantal geïncludeerde RCT's	Conclusie van de review
Nelson ¹	Arteriële voet-ulcera	Verbandmaterialen en lokale applicaties	1 RCT 299 patiënten	Onvoldoende bewijs. Meer trials nodig
Mani ²	Veneuze voet-ulcera	Intermitterende pneumatische compressie	4 RCT's 136 (16-53) patiënten	Onvoldoende bewijs. Meer trials nodig
Cullum ³	Veneuze voet-ulcera	Compressie	22 RCT's 1397 (10-232) patiënten	Compressie bevordert ulcusgenezing in vergelijking met geen compressie
Smith ⁴	Diabetische voet-ulcera	Debridement	5 RCT's 414 (31-172) patiënten	Hydrogel bevordert de genezingsnelheid van ulcera aan diabetische voeten
Evans ⁵	Chronische wonden	Lokale onderdruk	2 RCT's 34 (10-24) patiënten	Beperkt bewijs suggereert dat lokale onderdruk beter is dan gazen met fysiologisch zout om chronische wonden te laten genezen. Meer trials nodig
Vermeulen ⁶	Secundair genezende chirurgische wonden	Verbandmaterialen en lokale applicaties	13 RCT's 611 (20-80) patiënten	Beperkt bewijs. Schuimverband is het beste bestudeerd als alternatief voor gaasverbanden en is te verkiezen v.w.b. pijnreductie, patienttevredenheid en verpleegduur. Meer trials nodig
Flemming ⁷	Decubitus wonden	Electro-magnetische therapie	2 RCT's 60 (30-30) patiënten	De resultaten tonen dat elektromagnetische therapie niet effectief is om decubituswonden te genezen

Conclusies

Ook al zijn er reviews beschikbaar, is er toch opvallend weinig bewijs aangaande lokale wondbehandeling, hoewel dit een wereldwijd probleem is. Om dit hiaat in onze kennis over lokale wondzorg beter te overbruggen pleiten we voor het verrichten van meer methodologisch goede RCT's, die de basis vormen van reviews.

De resultaten van deze RCT's kunnen artsen en verpleegkundigen helpen bij de juiste keuze voor lokale wondbehandelingsproducten.

Referenties

1. Nelson EA, Bradley MD. Dressings and topical agents for arterial leg ulcers (Cochrane Review). In: The Cochrane Library, Issue 1, 2004. Chichester, UK: John Wiley & Sons, Ltd.
2. Mani R, Vowden K, Nelson EA. Intermittent pneumatic compression for treating venous leg ulcers (Cochrane Review). In: The Cochrane Library, Issue 1, 2004. Chichester, UK: John Wiley & Sons, Ltd.
3. Cullum N, Nelson EA, Fletcher AW, Sheldon TA. Compression for venous leg ulcers (Cochrane Review). In: The Cochrane Library, Issue 1, 2004. Chichester, UK: John Wiley & Sons, Ltd.
4. Smith J. Debridement of diabetic foot ulcers (Cochrane Review). In: The Cochrane Library, Issue 1, 2004. Chichester, UK: John Wiley & Sons, Ltd.
5. Evans D, Land L. Topical negative pressure for treating chronic wounds (Cochrane Review). In: The Cochrane Library, Issue 1, 2004. Chichester, UK: John Wiley & Sons, Ltd.
6. Vermeulen H, Ubbink D, Goossens A, de Vos R, Legemate D.. Dressings and topical agents for surgical wounds healing by secondary intention (Cochrane Review). In: The Cochrane Library, Issue 3, 2004. Chichester, UK: John Wiley & Sons, Ltd.
7. Flemming K, Cullum N. Electromagnetic therapy for treating pressure sores (Cochrane Review). In: *The Cochrane Library*, Issue 3, 2004. Chichester, UK: John Wiley & Sons, Ltd.

Correspondentie: n.vermeulen@zorg.umc.uva.nl

Deze poster werd gemaakt voor de E-LRS-Forum, versie 1, 10 maart 2005

